

AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2021.10.13.
JOIN(2021) 27 final

**KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ
EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

**Nagyobb uniós szerepvállalás a békés, fenntartható és prosperáló Északi-sarkvidék
érdekében**

BEVEZETÉS

Az Európai Unió (EU) jelen van az Északi-sarkvidéken. Az EU-nak mint geopolitikai hatalomnak stratégiai és mindennapi érdekei fűződnek mind az Északi-sarkvidék európai részéhez, mind a tágabb értelemben vett Északi-sarkvidékhez. Az EU-nak emellett alapvető érdeke az Északi-sarkvidéken folytatott többoldalú együttműködés támogatása, valamint annak biztosítása, hogy az Északi-sarkvidék biztonságos, stabil, fenntartható, békés és prosperáló maradjon. Jelentős gazdasági szereplőként az EU-t is felelősség terheli a globális fenntartható fejlődésért – többek között az Északi-sarkvidéken –, valamint a lakosok, köztük az őslakos népek megélhetéséért. Az EU a környezeti lábnyoma, valamint az Északi-sarkvidékről származó erőforrások és termékek iránti kereslet révén jelentős hatást gyakorol az Északi-sarkvidékre.

Az Északi-sarkvidékre **a legátfogóbb veszélyt az éghajlatváltozás jelenti**, amely eddig soha nem látott, válságos pontot ért el¹. Az Északi-sarkvidék különösen érzékeny a globális felmelegedésre: az elmúlt 50 év folyamán a hőmérséklet növekedése háromszor olyan gyors volt itt, mint a bolygónkra jellemző átlagos mérték. A jelenlegi északi-sarkvidéki tengeri jégtakaró kisebb kiterjedésű, mint – legalább 1850 óta – bármikor, és az előrejelzések szerint 2050-ig legalább egyszer gyakorlatilag jégmentes állapot következik be nyáron. Emellett a grönlandi jégtakaró visszahúzódik, és az Északi-sarkvidéken egyre inkább olvad a permafroszt. Ezek az egymással összefüggő északi-sarkvidéki változások a tengerszint emelkedéséhez, az időjárási rendszerek zavarához, valamint parti erózióhoz, a biológiai sokféleség csökkenéséhez és a kapcsolódó ökoszisztémák pusztulásához vezetnek. A tengeri jégtakaró kiterjedésének csökkenéséből eredő visszaverődési veszteség – az albedóhatás – és a permafroszt olvadása miatt bekövetkező üvegházhatásúgáz-kibocsátás hatására tovább gyorsul az éghajlatváltozás, és mindezek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az éghajlati rendszerben éghajlati fordulópontok alakuljanak ki. A környezetkárosodás által súlyosbított drámai következmények az egész bolygóra kiterjednek, és nagymértékben érintik a természetet és az embereket számos különböző módon, amelyek közül néhány csak most válik nyilvánvalóvá. Az őslakos népek különösen súlyosan érintettek, és a romló helyzet veszélyeztetni fogja a jövő nemzedékek kilátásait. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) közelmúltbeli jelentése ismételten hangsúlyozza, hogy sürgős szükség van az azonnali és határozott fellépésre².

Az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos válságok elleni küzdelem ebben az évtizedben dől el. Az EU globális vezető szerepet tölt be ezekben erőfeszítésekben, és készen áll arra, hogy a COP26-ra készülve teljes mértékben kivegye részét és vállalja globális felelősségét az új klímarendelet és az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag³ révén. Az éghajlat-politika különösen fontos az Északi-sarkvidék szempontjából, mivel az Északi-sarkvidék felmelegedése jelentős dominóhatást fejt ki. Az európai zöld megállapodás⁴ szerinti jogalkotási javaslatok a tudomány, az innováció és a regionális beruházások által támogatott fenntartható kék gazdaságra vonatkozó új uniós megközelítéssel⁵ együtt az Északi-

¹ IPCC Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (Természettudományos alapok. Az I. munkacsoport hozzájárulása az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület hatodik értékelő jelentéséhez) (<https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>).

² Ugyanott.

³ Az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagra irányuló javaslatok ötvözik a kibocsátáskereskedelem alkalmazását, a megújuló energia fokozott felhasználását, a jobb energiahatékonyságot, az alacsony kibocsátású közlekedési módokra vonatkozó adózási politikák gyorsabb bevezetését, a kibocsátásáthelyezés megelőzését célzó intézkedéseket, valamint a természetes szénelnelők megőrzésére és növelésére szolgáló eszközöket.

⁴ COM(2019) 640.

⁵ COM(2021) 240.

sarkvidékkal kapcsolatos uniós szerepvállalás központi elemét fogják képezni.

Az északi-sarkvidéki országok⁶ elsődleges felelőssége a területükön jelentkező kihívások és lehetőségek kezelése. Számos kihívás azonban túlmutat a nemzeti határokon és a térség határain, és hatékonyabban kezelhető regionális vagy többoldalú együttműködés révén. Ezzel összefüggésben figyelembe kell venni azt is, hogy az EU az Északi-sarkvidék európai részének tekintetében jogalkotói szerepet tölt be.

Az északi-sarkvidéki erőforrások és szállítási útvonalak iránti fokozott érdeklődés a térséget a helyi és geopolitikai verseny és esetleges feszültségek színterévé teheti, ami veszélyeztetheti az EU érdekeit. Az északi-sarkvidéki forrásokból származó termékek iránti globális kereslet rámutat arra, hogy az Északi-sarkvidék fejlesztését nem csak helyi politikai és gazdasági erők vezérlik.

Ezek a kihívások és lehetőségek összefüggnek egymással, és közülük sok összehangolt módon, az északi-sarkvidéki országokkal, a regionális hatóságokkal és a helyi közösségekkel szoros együttműködésben kezelhető a leghatékonyabban. **Geopolitikai szükségszerűség, hogy az EU teljes mértékben részt vegyen az Északi-sarkvidékkal kapcsolatos ügyekben.** Az uniós fellépésnek az uniós értékeken és elveken kell alapulnia, ideértve a jogállamiságot, az emberi jogokat, a fenntartható fejlődést, a nemek közötti egyenlőséget, a sokféleséget és a befogadást, a szabályokon alapuló multilateralizmus⁷ támogatását és a nemzetközi jog, mindenekelőtt az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezményének tiszteletben tartását.

CÉLKITŰZÉSEK

Az Északi-sarkvidékkal kapcsolatos kérdésekről szóló korábbi közös közleményekben⁸ meghatározott szakpolitikájára, továbbá az Európai Unió kül- és biztonságpolitikára vonatkozó, 2016. évi globális stratégiájára és a Bizottság politikai prioritásaira építve az EU meg erősíteni fogja az északi-sarkvidéki szerepvállalását az alábbiak révén:

- hozzájárulás a békés és konstruktív párbeszéd és együttműködés fenntartásához a változó geopolitikai környezetben az Északi-sarkvidék biztonságának és stabilitásának megőrzése érdekében az Északi-sarkvidékkal kapcsolatos kérdések külkapcsolati összefüggésben való felvetésével, a regionális együttműködés fokozásával és a felmerülő biztonsági kihívásokkal kapcsolatos stratégiai előrejelzés kidolgozásával;
- az éghajlatváltozás következtében felmerülő ökológiai, társadalmi, gazdasági és politikai kihívások kezelése, az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás elleni határozott fellépés, valamint az Északi-sarkvidék rezilienciájának növelése környezetvédelmi jogszabályokkal, a korom és a permafroszt olvadása elleni összehangolt fellépéssel, valamint az olaj, a szén és a földgáz földben való tartásának ösztönzésével, többek között az Északi-sarkvidéken;
- az Északi-sarkvidék inkluzív és fenntartható fejlődésének támogatása a lakosság és a jövő generációi javára, különös tekintettel az őslakos népek, a nők és a fiatalok szükségleteire, a jövőorientált munkahelyekbe és a kék gazdaságba való beruházások

⁶ Kanada, Dán Királyság, Finnország, Izland, Norvégia, Oroszország, Svédország, Amerikai Egyesült Államok.

⁷ JOIN(2021) 3.

⁸ COM(2008) 763, JOIN(2012) 19 és JOIN(2016) 21.

⁹ A Tanács következtetései: Klíma- és energiadiplomácia – Az európai zöld megállapodás külső dimenziójával kapcsolatos célok teljesítése, 2021. január 25.

révén.

1. BÉKÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSSSEL JELLEMZETT TÉRSÉG AZ ÚJ GEOPOLITIKAI KÖRNYEZETBEN

Az EU bővíteni fogja stratégiai előrejelzési kapacitását, érvényesíteni fogja az Északi-sarkvidékkel kapcsolatos kérdéseket a külkapcsolatokban, és a regionális együttműködésre fog építeni. A biztonsággal kapcsolatos aggályok enyhítése érdekében bővíteni fogja a polgári védelmi kapacitást, valamint fokozni fogja a kutatási-mentési együttműködést és a permafroszt olvadásával kapcsolatos kutatást.

Az elmúlt években jelentősen nőtt azoknak az országoknak a száma, amelyek érdeklődnek az Északi-sarkvidék iránt. Ez a veszéllyel járhat, hogy az Északi-sarkvidék geopolitikai verseny színterévé válik, és sérülnek az EU érdekei. Az északi-sarkvidéki erőforrások és szállítási útvonalak iránti növekvő érdeklődés mellett az Északi-sarkvidék számos részén ugrásszerűen nőtt a katonai tevékenység. Az EU elkötelezte magát a biztonságos, stabil, fenntartható és prosperáló Északi-sarkvidék fenntartása mellett, és ennek a térségnek továbbra is alacsony feszültséggel és békés többoldalú együttműködéssel jellemezhető régióknak kell maradnia. Az Európai Unió Tanácsa a klíma- és energiadiplomáciáról szóló, 2021. januári következtetéseiben megállapította, hogy a környezetvédelmi kérdések és az éghajlatváltozás fontos szerepet töltenek be a biztonság és a védelem szempontjából, és szorosan együtt kell működni a partnerszágokkal, a nemzetközi szervezetekkel, például az Egyesült Nemzetek (ENSZ) rendszerével, továbbá multilaterális partnerségek révén.

Úgy tűnik, hogy az Északi-sarkvidék Oroszországhoz tartozó részén történő katonai kapacitásépítés a globális stratégiai pozicionálását és a belföldi prioritásokat – ideértve az infrastruktúra kettős felhasználását – is tükrözi. Ez a biztonsági kihívások fokozásán túl az éghajlatváltozás következményeit is tovább súlyosbíthatja. Erre valószínűleg részben azért kerül sor, mert a hosszú északi partszakasz sokkal megközelíthetőbbé válik, de mindez nagyrészt nem az Északi-sarkvidékkel kapcsolatos kérdésekkel függ össze¹⁰. Számos ország – köztük az Egyesült Államok, Norvégia, az Egyesült Királyság, Dánia, Kanada és Izland – szorosan figyelemmel kíséri ezeket a fejleményeket, csakúgy, mint az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), annak érdekében, hogy reagáljon Oroszország fokozott érdekérvényesítésére az északi-sarkvidéki vizeken és légtérben. Más szereplők, köztük Kína tevékenységei is jelentősebbé váltak, és egyre nagyobb az érdeklődés olyan területeken, mint például a kritikus infrastruktúrák tulajdonjoga, a tengeri kábelek kiépítése, a globális hajózás, a kibertér és a dezinformáció.

Az Északi-sarkvidéki Tanácsban a megfigyelői státusz iránti kérelmek számának növekedése tükrözi az új geopolitikai környezetet. Az Északi-sarkvidéki Tanács munkacsoportjaiban és szakértői csoportjaiban való szerepvállalásának további növelése érdekében az EU újra benyújtja a hivatalos megfigyelői státusz iránti kérelmét. Az EU az Északi-sarkvidéki Tanács 2013. májusi Kirunai Nyilatkozatával¹¹ összhangban továbbra is hozzá fog járulni az Északi-sarkvidéki Tanács munkájához. Az EU adott esetben együtt fog működni a megfigyelőkkel, köztük uniós tagállamokkal.

A stratégiai előrejelzési kapacitás bővítése

Az EU szorosan figyelemmel kíséri a biztonsági fejleményeket, és bizonyos tekintetben

¹⁰ Vö.: Közös közlemény az EU és Oroszország közötti kapcsolatokról, JOIN(2021) 20.

¹¹ Az Északi-sarkvidéki Tanács Titkársága, Kirunai Nyilatkozat, Kiruna, Svédország, 2013. május 15.

aggodalommal figyeli őket. Az Északi-sarkvidék biztonsága környezeti, gazdasági és politikai-katonai szempontokat foglal magában, amelyeket nem lehet egymástól elszigetelten szemlélni. Az éghajlatváltozás és az olvadó jég nagyobb geopolitikai érdeklődést váltanak ki, és nagy az esélye a fokozott stratégiai versenynek. Az EU – a 2021. évi stratégiai előrejelzési jelentés¹² különböző fellépési területeivel összhangban – bővíteni fogja stratégiai előrejelzési kapacitását annak érdekében, hogy jobban megértse az Északi-sarkvidéken végbemenő éghajlati változások biztonsági következményeit és azoknak a globális biztonsági környezetre gyakorolt hatását. Együtt fog működni partnereivel – többek között az USA-val, Kanadával, Norvégiával és Izlanddal –, valamint a NATO-val a stratégiai előrejelzés terén, megvizsgálja az éghajlatváltozás közép- és hosszú távú biztonsági hatásait, továbbá a NATO-val az éghajlatváltozásról és a biztonságról folyó szélesebb körű információcsere részeként megosztja a tanulmányokat és adatokat.

Mivel a térségben erősödik a gazdasági és katonai tevékenység, az Európai Unió Műholdközpontja (Satcen) biztonságos térinformatikai elemzést nyújt, amely támogatni fogja az Északi-sarkvidék biztonsági helyzetének nyomon követésére irányuló uniós erőfeszítéseket, miközben a bizalomépítő intézkedések lehetővé tétele és az előre nem látható események megelőzése révén növeli a stabilitást. A Galileo kínálatában már szerepelnek kutatási-mentési szolgáltatások, és más biztonsággal kapcsolatos szolgáltatásokat is kínálhat. A Galileo kormányzati ellenőrzésű szolgáltatása korlátlan és folyamatos hozzáférést fog biztosítani az Északi-sarkvidéken a megbízható navigációs szolgáltatásokhoz az engedéllyel rendelkező felhasználók számára, fokozva ezzel a térségen belüli műveletek biztonságát.

Az EU egymást kölcsönösen támogató szakpolitikáira építve

Az EU szakpolitikája az ENSZ Tengerjogi Egyezményében, az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjében és a fenntartható fejlődési célokban meghatározott elvekre, valamint az Északi-sarkvidéki Tanács, a Barents-tenger európai és sarkvidéki területeivel foglalkozó tanács és az Északi Dimenzió szakpolitikai keretének munkájában való uniós részvételre épül (vö. az 1. kiemelt területtel a háttérmagyarázatban).

1. KIEMELT TERÜLET: Az EU és az Északi Dimenzió

Az Északi Dimenzió az EU, Oroszország, Norvégia és Izland közös politikája.

Az Északi Dimenzió négy partnersége az alábbiakkal foglalkozik: i. környezetvédelem (beleértve a nukleáris biztonságot); ii. népegészségügy és társadalmi jólét; iii. szállítás és logisztika; és iv. kultúra.

Az Északi Dimenzió Környezetvédelmi Partnersége (NDEP) javítja a szennyvízkezelést a Balti-tenger vízgyűjtő területén, és kezeli a koromkibocsátást. A projektek végrehajtására az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) által kezelt NDEP támogatási alapon (összesen 350 millió EUR) keresztül kerül sor, amelyet 2027-ig meghosszabbítottak. Az NDEP nukleáris biztonsággal kapcsolatos eleme olyan többoldalú finanszírozási mechanizmus, amelynek célja az északnyugat-oroszországi szovjet nukleáris örökséggel kapcsolatos kockázatok kezelése. A Barents-tenger térségben figyelhető meg a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok egyik legnagyobb mértékű felhalmozódása a világon. A hozzájárulók 2002 óta 166,3 millió EUR nagyságú összeget biztosítottak a nukleáris biztonsággal kapcsolatos elem számára. Az EU 44 millió EUR nagyságú összeggel járult hozzá a környezetvédelmi elemhez és 40 millió EUR nagyságú összeggel a nukleáris elemhez. Az NDEP projektjei jelentős mértékben javították a Balti-tenger környezeti állapotát, és csökkentették az északi-sarkvidéki vizek radiológiai szennyeződésének veszélyét.

Az EU diplomáciai eszközként erős nemzetközi hálózatokat épített ki az északi-sarkvidéki

¹² 2021. évi stratégiai előrejelzési jelentés – Az EU cselekvési képessége és cselekvési szabadsága, COM(2021) 750 final, 2021.9.8.

kutatás területén¹³, többek között kétoldalú tudományos és technológiai együttműködési megállapodást kötött Kanadával, Oroszországgal és az Egyesült Államokkal. Az EU az Északi-sarkvidékkel foglalkozó tudományos miniszteri találkozók¹⁴ keresztül 2016 óta támogatja a tudománydiplomáciát. Az Északi-sarkvidék kutatásának fokozása érdekében sor került az Atlanti-óceán egészére kiterjedő kutatási szövetség mozgósítására, és az EU törekedni fog egy olyan kutatási szövetség létrehozására, amely az Északi-sarktól a Déli-sarkig az egész Atlanti-óceánra kiterjed. Az EU az északi-sarkvidéki és más szereplőkkel, többek között az Egyesült Államokkal, Kanadával, Norvégiával, Izlanddal, Oroszországgal, Kínával, Japánnal, a Koreai Köztársasággal és Indiával, valamint a regionális szervezetekkel folytatott párbeszédeiben érvényre fogja juttatni az Északi-sarkvidékkel kapcsolatos kérdéseket. Az Európai Külügyi Szolgálaton belül az Északi-sarkvidékkel foglalkozó különmegbízott hivatalának létrehozása kapcsolattartási pontot teremt az EU számára az északi-sarkvidéki diplomáciai kapcsolatfelvételhez.

Az EU fontos kapcsolatokat ápol Grönlanddal és a Feröer szigetekkel. Mindkettő a Dán Királyság része, és mindkettő szorosabb kapcsolatokra törekszik az EU-val. Az Európai Bizottság és Grönland között régóta fennálló együttműködés további megszilárdítása és fokozása érdekében az Európai Bizottság irodát fog nyitni Nuukban. Ez az iroda fogja kezelni a Grönlandnak nyújtott uniós támogatást, valamint elő fogja segíteni az Európai Bizottság és Grönland kormánya közötti partnerség további megerősítését és elmélyítését, többek között a közös érdeklődésre számot tartó területeken folytatott együttműködés és párbeszéd révén, szorosan együttműködve az Északi-sarkvidékkel foglalkozó különmegbízottal.

2. KIEMELT TERÜLET: Grönland

A tengerentúli társulási határozat értelmében Grönland széles körű politikai és szakpolitikai párbeszédet folytat az EU-val, preferenciális rendelkezésekről állapodik meg az uniós piacra jutás érdekében, és a tengerentúli országokban és területeken az egy főre jutó uniós támogatás egyik legnagyobb kedvezményezettje (a tervek szerint 2021 és 2027 között 225 millió EUR támogatásban részesül). Ez támogatja Grönland fenntartható fejlődését és gazdaságának diverzifikációját. A hosszú távú uniós együttműködés eddig különösen hozzájárult az oktatási rendszer megerősítéséhez és a tanulási lehetőségek bővítéséhez, mivel a tudás és a készségek alapvető fontosságúak Grönland társadalmi-gazdasági fejlődése szempontjából.

Az EU és Grönland közötti, 2021-ben megújított fenntartható halászati partnerségi megállapodás olyan fontos mérföldkő a két fél között régóta fennálló együttműködésben, amely előmozdítja a tengeri erőforrások fenntartható használatát. Az EU arra törekszik, hogy elmélyítse és szélesítse a Grönlanddal fennálló partnerségét, beleértve a zöld növekedéshez kapcsolódó kérdésekben való esetleges együttműködést.

Az EU állandó grönlandi jelenléte erős jelzés lenne partnerségünk bővítése és az uniós fellépések helyszíni láthatóságának növelése érdekében, például Grönland területén egy európai bizottsági iroda létrehozásával.

Együttműködés a polgári védelmi, polgári biztonsági és védelmi kihívások terén az Északi-sarkvidéken

Az északi-sarkvidéki tudomány, erőforrások, infrastruktúra, szállítás és idegenforgalom iránti növekvő érdeklődés fokozott biztonsági és védelmi rendszereket tesz szükségessé, például műholdakat, hogy adatokat gyűjtsenek a környezetről, az időjárásról, a jégről, a biológiáról, a hajózásról és a légi forgalomról, és javítsák a kommunikációt. Az éghajlatváltozás hatásai következtében az Északi-sarkvidéken is egyre gyakoribbá válnak az erdőtüzek és az áradások,

¹³ Az EU kutatási és innovációs programjai egyedülálló alapot biztosítanak a nemzetközi együttműködéshez, és a nyolc északi-sarkvidéki ország közül öt ország uniós tagállam (Finnország, Svédország, Dán Királyság) vagy társult ország (Norvégia, Izland). A Feröer szigetek különleges jogállással rendelkeznek, és társult országgént vesz részt, még akkor is, ha a Dán Királyság része.

¹⁴ Az Északi-sarkvidékkel foglalkozó tudományos miniszteri találkozók olyan kormányközi események, amelyeket az északi-sarkvidéki kutatásban érdekelt országok fél évente rendeznek meg.

és az Északi-sarkvidéki Tanács jelenleg nyomon követi ezeket a fejleményeket¹⁵. Következésképpen egyre nagyobb szükség van a veszélyhelyzet-reagálási kapacitásra.

A környezeti katasztrófákhoz kapcsolódó válsághárítás terén az EU eszközei és tapasztalatai rendkívül hasznosak lesznek az Északi-sarkvidék európai részén és azon túl is. Az EU az uniós polgári védelmi mechanizmuson (UCPM)¹⁶ és a Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központon keresztül együtt fog működni a kulcsfontosságú partnerekkel. Dánia, Finnország, Svédország, Izland és Norvégia révén az uniós polgári védelmi mechanizmus már jelen van az Északi-sarkvidéken, és hasonló együttműködés várható más északi-sarkvidéki országokkal, többek között az Északi-sarkvidéki Tanács veszélyhelyzet-megelőzéssel, felkészültséggel és reagálással foglalkozó munkacsoportja révén.

Az EU veszélyhelyzet-kezelési szolgáltatása már most is lehetővé teszi a katasztrófákat megelőző és a közvetlenül azokat követő nyomon követést, korai előrejelzést és feltérképezést. Az EU globális katasztrófariasztási és koordinációs rendszere (GDACS)¹⁷ javítani fogja a figyelmeztető jelzések kiadását és a koordinációt a súlyos, hirtelen bekövetkező katasztrófákat követően. Az EU bővíteni fogja a Kopernikusz, valamint az európai tengeri megfigyelési és adathálózat (EMODNET) kapacitását a szélsőséges időjárási események hatásainak jobb előrejelzése érdekében, különös tekintettel az Északi-sarkvidékre. A Galileo jövőbeli veszélyhelyzeti figyelmeztető szolgáltatását arra fogják használni, hogy közvetlenül elérjék és figyelmeztessék a lakosságot az őket fenyegető katasztrófákra, különösen a szárazföldi összeköttetési hálózatok által nem lefedett távoli területeken.

Az Északi-sarkvidéken a kedvezőtlen éghajlati viszonyok, a kiszámíthatatlan időjárás és a hatalmas távolságok miatt döntő fontosságúak az időszerű és hatékony kutatási-mentési műveletek. A Galileo kutatási-mentési művelet jelentősen csökkenti a tengeri mentéshez szükséges időt. Az új Galileo visszajelzési szolgáltatás új funkciókat kínál az ellenséges környezetben tevékenykedő tengerészek és pilóták számára, és jelenleg csak a Galileo kínál ilyen szolgáltatást, amely világszerte ingyenesen elérhető.

Az uniós műholdas rendszerek és az uniós ügynökségek által nyújtott szolgáltatások nagyobb mértékű felhasználásával további erőfeszítésekre kerül sor a tengeri kutatási-mentési műveletekkel kapcsolatban. Az Európai Unió tengeri védelmi stratégiájára vonatkozó cselekvési tervvel¹⁸ összhangban sor fog kerülni a parti őrségek közötti együttműködés előmozdítására, különösen az Északi-sarkvidéki Parti Őrség Fórumán keresztül. Az Északi-sarkvidéken a hajók biztonságának javítása érdekében az EU támogatta a Nemzetközi Tengerészeti Szervezetnek (IMO) az északi-sarkvidéki halászhajókra és kedvtelési célú vízi járművekre vonatkozó biztonsági iránymutatásait, valamint az útvonaltervezésre és a navigációra vonatkozó kötelező intézkedések kidolgozását (az IMO sarkvidéki szabályzatának 2. szakasza).

¹⁵ Bizonyítékok támasztják alá, hogy az elmúlt tíz évben a természeti veszélyek által okozott katasztrófák 83 %-át szélsőséges időjárási és éghajlati események, például áradások, viharok és hóhullámok okozták. A Vöröskereszt és Vörösféldhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége, 2020 World Disaster Report (2020. évi globális katasztrófajelentés).

¹⁶ Az uniós polgári védelmi mechanizmus megerősíti az uniós tagállamok és a hat részt vevő állam (köztük Izland és Norvégia) közötti polgári védelmi együttműködést.

¹⁷ A GDACS az ENSZ, a Bizottság és a katasztrófaelhárítók közötti globális együttműködési keret, amelynek célja, hogy világszerte javítsa a figyelmeztető jelzések kiadását, az információcserét és a koordinációt a súlyos, hirtelen bekövetkező katasztrófákat követő első szakaszban.

¹⁸ Az Európai Unió tengeri védelmi stratégiája és az azt végrehajtó cselekvési terv, elfogadva 2014. június 24-én és december 16-án.

3. KIEMELT TERÜLET: A permafroszt olvadása

Sürgősen foglalkozni kell a permafrosztolvadás és a kapcsolódó gázhidrátok káros hatásaival, amelyek egyértelműen veszélyeztetik az északi-sarkvidéki környezetet és lakosságot, és amelyek az Északi-sarkvidéken túl is szélesebb körű következményekkel járnak.

- Éghajlatváltozás: a permafroszt olvadása során felszabaduló üvegházhatású gázok visszafordíthatatlan változásokat okozhatnak az Északi-sarkvidéken és más térségekben. Az EU a műholdas megfigyelés, valamint a légi járművekből, hajókról és földi állomásokról végzett mérések segítségével bővíteni fogja az ezzel a folyamattal kapcsolatos ismereteket.

- Infrastruktúra: a permafroszt olvadása gyengíti az infrastruktúrát és fokozza a parti eróziót. Az északi-sarkvidéki infrastruktúra több mint 70 %-a és az olajkitermelési területek 45 %-a a permafroszton található. A lehetséges intézkedések közé tartozik a helyi hűtést és stabilizációt szolgáló eszközök és módszerek kidolgozása, műholdas adatok szolgáltatása a permafrosztot érintő talajsüllyedésről és erózióról, valamint a szigorúbb építési szabványok kidolgozása.

- Egészségügyi szempontok: a nemzeti egészségügyi hatóságok nyomon fogják követni és értékelni fogják az emberek, állatok és növények egészségét érintő kockázatokat. Ezek közé tartoznak a kórokozók, például a lépfene, vagy az olyan szennyező anyagok, mint a permafrosztban található higany, a szennyvízvezetékek károsodása, valamint a kórokozóknak a permafroszt területekre történő bevitel a fajok vándorlása és az emberi tevékenységek miatt.

További kutatásokra van szükség az alkalmazkodásra és a kockázatsökkentésre irányuló intézkedések kidolgozásához, valamint a közösségekre és a fenntartható fejlődésre gyakorolt hatásra vonatkozó ismeretek bővítéséhez. Az EU a „Horizont 2020” keretprogram összefüggésében a Nunataryuk projekt keretében már támogatja ezeket a tevékenységeket. Az Arctic Passion projekt ezen a munkán fog alapulni, nyomon fogja követni és előre fogja jelezni a permafroszt olvadását, illetve feltérképezi a permafroszt paramétereit a Kopernikusz műholdjai és az őslakos csoportok által szolgáltatott adatokra is kiterjedő helyszíni megfigyelések segítségével.

Kulcsfontosságú cél lesz az északi-sarkvidéki országokkal – különösen Oroszországgal – való szorosabb együttműködés a permafroszttal borított területekre vonatkozó adatok és szolgáltatások létrehozása terén a környezet- és egészségbiztonság javítása és a kockázatsökkentő intézkedések kidolgozása érdekében. Emellett jobban meg kell érteni az éghajlatváltozás, a permafroszt olvadása, valamint a járványügyi potenciállal rendelkező régi és új kórokozók megjelenése közötti lehetséges összefüggéseket. Az Északi Dimenzió Közegészségügyi Partnerségének keretében nyomonkövetési rendszert lehetne létrehozni az ilyen kórokozók térségbeli kimutatására, valamint a modellezésre és korai előrejelzésre.

Az Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóság (HERA) kulcsszerepet fog játszani a jövőbeli egészségügyi veszélyek előrejelzésében, ideértve a permafrosztba zárt kiolvadó csírák esetleges reaktiválódását is. Egy esetleges jövőbeli egészségügyi veszélyhelyzetben a veszélyekre való reagálás érdekében a HERA az ügynökségek, köztük az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ bevonásával meg fogja erősíteni az európai egészségbiztonsági mechanizmust.

Az EU:

- a partnerországokkal és a NATO-val együttműködve bővíteni fogja az északi-sarkvidéki biztonsági kockázatokra vonatkozó stratégiai előrejelzési kapacitását, különösen az éghajlatváltozással összefüggésben,
- létre fogja hozni az Európai Bizottság nuuki (Grönland) irodáját az EU és Grönland közötti együttműködés megerősítése és fokozása érdekében,
- fokozni fogja az EU részvételét az Északi-sarkvidéki Tanács valamennyi érintett munkacsoportjában,
- elő fogja mozdítani egy olyan kutatási szövetség létrehozását, amely az Északi-sarktól a Déli-sarkig az egész Atlanti-óceánra kiterjed,
- az uniós műholdas rendszerek, továbbá a parti őrségek – különösen az Északi-sarkvidék Parti Őrségének Fóruma – közötti együttműködés nagyobb mértékű felhasználásával hozzá

- fog járulni a tengeri kutatás-mentés hatékonyabbá tételéhez,*
- *az uniós polgári védelmi mechanizmus keretében együtt fog működni a kulcsfontosságú partnerekkel és a regionális fórumokkal a reagálási képesség és a polgári védelmi együttműködés térségbeli megerősítése érdekében,*
 - *elő fogja mozdítani a permafroszt olvadásának hosszú távú következményeire vonatkozó kutatást és adatgyűjtést, hogy felmérje a közösségekre, az egészségre és a fenntartható fejlődésre gyakorolt lehetséges hatásokat, valamint kockázatcsökkentő intézkedéseket dolgozzon ki,*
 - *arra fogja használni a HERA-t, hogy előre jelezze az Északi-sarkvidéket fenyegető jövőbeli egészségügyi veszélyeket, ideértve a permafrosztból kiolvadó csírák esetleges reaktiválódását.*

2. AZ ÉSZAKI-SARKVIDÉK REZILIENCIÁJÁNAK NÖVELÉSE AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ÉS A KÖRNYEZETKÁROSODÁS HATÁSAIVAL SZEMBEN

Az EU elismeri és a jövőben is fel fogja mérni a térségre gyakorolt hatását¹⁹. Célja, hogy ezt a hatást összehangolt módon, a nemzeti, regionális és helyi hatóságokkal, valamint az északi-sarkvidéki közösségekkel szoros együttműködésben kezelje. Az EU fel fog lépni az Északi-sarkvidéket a levegőben, a szárazföldön és a tengeren érő szennyezés fő forrásai – például a műanyagok/tengeri hulladék, a korom, a vegyi anyagok és a közlekedésből származó kibocsátások –, valamint a természeti erőforrások fenntarthatatlan kiaknázása ellen.

Éghajlatváltozás és biológiai sokféleség: az érem két oldala

Az éghajlatváltozás és a biodiverzitás összefügg egymással. Az EU vezető szerepet játszik az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) és a Biológiai Sokféleség Egyezmény (CBD) keretében folytatott tárgyalások során. Az EU a közelmúltban elfogadott egy klímarendeletet, amely azt a célt tűzi ki, hogy 2050-re klímasemlegessé tegye az EU-t, megerősítse a rezilienciát és csökkentse az éghajlatváltozással szembeni kiszolgáltatottságot. A javasolt „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag célja, hogy az EU éghajlat-, energia-, földhasználati, közlekedés- és adópolitikája képes legyen 2030-ig legalább 55 %-kal csökkenteni a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátást, és olyan szilárd szakpolitikákban és kötelezettségvállalásokban fog testet ölteni, amelyek az Északi-sarkvidék javát szolgálják. Az EU támogatja azt a globális „30 × 30” célt is, hogy a védett tengeri területek hálózata és az egyéb hatékony védelmi intézkedések révén 2030-ra a szárazföld 30 %-a és az óceánok 30 %-a védelem alatt álljon. Az EU emellett határozottan támogatja az ENSZ Tengerjogi Egyezményének a nemzeti joghatóságokon kívül eső területek tengeri biológiai sokféleségének megőrzéséről és fenntartható hasznosításáról szóló végrehajtási megállapodását.

Az északi-sarkvidéki tengerek biológiai erőforrásainak, köztük a halállományoknak a megőrzése és fenntartható hasznosítása alapvető fontosságú. Az EU részes fele a Jeges-tenger középső térségének nyílt tengeri részén történő szabályozatlan halászat megelőzéséről szóló megállapodásnak²⁰ (vö. a 4. kiemelt területtel).

¹⁹ Overview of EU actions in the Arctic and their impact (Az északi-sarkvidéki uniós fellépések és hatások áttekintése), Gazdaságpolitikai és Regionális Fejlesztési Hivatal, EPRD, Lengyelország, 2021. június (a továbbiakban: EPRD-jelentés). Az EU Partnerségi Eszközből finanszírozott vizsgálati jelentés.

²⁰ A Tanács (EU) 2019/407 határozata (2019. március 4.) a Jeges-tenger középső térségének nyílt tengeri részén történő szabályozatlan halászat megelőzéséről szóló megállapodás Európai Unió nevében történő aláírásáról (HL

4. KIEMELT TERÜLET: A Jeges-tenger középső térségének nyílt tengeri részén történő szabályozatlan halászat megelőzéséről szóló megállapodás sikerre vitele

E megállapodás hatálybalépése sikertörténet az Északi-sarkvidék számára. Ez a megállapodás védi a tengeri ökoszisztémákat azáltal, hogy a Jeges-tenger középső térségének jövőbeli halászatára vonatkozóan elővigyázatossági és tudományos alapokon nyugvó megközelítést alkalmaz. Az EU jelentős mértékben hozzájárult a tárgyalásokhoz és az előkészítő munkához a megállapodás hatálybalépése előtt. Az EU támogatni fogja a megállapodás gyors végrehajtását, beleértve a közös tudományos program kidolgozását, a felderítő halászatra vonatkozó állományvédelmi és -gazdálkodási intézkedéseket, valamint a szükséges intézményi intézkedéseket. Az EU a közös tudományos programhoz való hozzájárulása részeként továbbá kutatást fog folytatni a Jeges-tenger középső térségében.

Az Északi-sarkvidék védelme érdekében az EU emellett támogatja a védett tengeri területek kijelölését a Jeges-tengeren, többek között az Atlanti-óceán északkeleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló egyezményben (OSPAR).

Az EU és az Európai Űrügynökség közös, a Föld-rendszer tudománnyal kapcsolatos kezdeményezése létfontosságú szerepet játszik az éghajlatváltozás megértésében. A Kopernikusz program egy kifejezetten a Jeges-tengerre összpontosító monitoring és előrejelzési központot működtet, és a tengeri jég megfigyelésére és nyomon követésére szakosodott. Az EU tovább fogja bővíteni a Kopernikusz északi-sarkvidéki szolgáltatásait, és fel fogja használni az olyan projektek által gyűjtött ismereteket és adatokat, mint például a Horizont 2020 keretében támogatott Arctic Passion. Meg fogja vizsgálni egy olyan északi-sarkvidéki Kopernikusz tematikus központ létrehozásának lehetőségét, amely egyablakos ügyintézési pontként bemutatná a pólusok nyomon követésére szolgáló valamennyi releváns szolgáltatást a szárazföldön és a tengeren egyaránt.

A műanyagok/tengeri hulladék által okozott szennyezés kezelése

Az EU azt a célt tűzte ki, hogy 2030-ig 50 %-kal csökkentse a műanyag hulladék, illetve 30 %-kal a mikroműanyagok mennyiségét²¹. Az EU arra törekszik, hogy globális műanyag-megállapodást kössön a műanyagszennyezés elleni küzdelem érdekében a körforgásos gazdaságon alapuló megközelítés alkalmazásával a műanyagok teljes életciklusára kiterjedően. Emellett a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv révén az EU világszerte törekedni fog a toxikus anyagoktól mentes környezet kialakítására. Az EU aktívan részt vesz az Északi-sarkvidéki Tanács és az OSPAR munkájában, amely kifejezetten a tengeri hulladékkal, többek között a műanyagokkal foglalkozik.

Az Északi-sarkvidéken a korom csökkentésére irányuló kollektív válaszlépések előmozdítása

Az Északi-sarkvidékre kiható koromkibocsátás csökkentése továbbra is fontos kihívást jelent. Rövid távú éghajlat-befolyásolóként a korom erős regionális felmelegedést okoz azáltal, hogy sötétebbé teszi az erősen visszaverő felületeket és elnyeli a napsugárzást a levegőben. Emellett egészségre káros légszennyező anyag. Az EU felelős az északi-sarkvidéki koromlerakódás mintegy 36 %-áért²², és ez a koromlerakódás a légkör, valamint a szárazföld és a jég felszínének felmelegedéséhez vezet. Az EU ezért átfogó szakpolitikát szorgalmaz e kihívás kezelésére (vö. a 4. kiemelt területtel).

5. KIEMELT TERÜLET: Korom

Az EU támogatja az Északi-sarkvidéki Tanácsnak azt az indikatív célkitűzését, hogy 2025-ig a 2013. évi szinthez képest 33 %-kal csökkenjen az Északi-sarkvidéket elérő koromkibocsátás, és törekedni fog arra, hogy

L 73., 2019.3.15., 1. o.).

²¹ COM(2021) 400.

²² EPRD-jelentés, 5. o.

hozzájáruljon ehhez a célhoz.

Az EU valamennyi északi-sarkvidéki országot annak biztosítására ösztönöz, hogy az északi-sarkvidéki közösségeik megújuló energiaforrásokat használjanak, csökkentsék a dízel (villamos energia céljára történő) használatát, valamint csökkentsék a koromkibocsátást.

Az EU az Egyesült Államokkal, Kanadával és másokkal együtt alkalmazott többoldalú megközelítés révén az Északi-sarkvidéki Tanácsban végzett munkára²³²⁴ építve törekedni fog a koromkibocsátás csökkentésére, összhangban a közelmúltbeli szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervben bejelentett fellépéssel.

Az EU elő fogja mozdítani továbbá az együttműködést a tüzekből (erdők és tőzeg) származó korom korlátozása érdekében, különösen azáltal, hogy javaslatot tesz arra, hogy többek között az északi-sarkvidéki országok fontolják meg az erdőtüzek elleni légi és szárazföldi küzdelem olyan eszközeinek létrehozását és megosztását, amelyeket regionális együttműködés – például az uniós polgári védelmi mechanizmus – révén lehetne létrehozni.

Az EU továbbra is szorosan együttműködik az Északi-sarkvidéki Tanácsnak a koromra vonatkozó Északi-sarkvidéki Megfigyelő és Értékelő Programjával²², a Partnerségi Eszköz által finanszírozott korábbi fellépésre építve.

Az NDEP korommal foglalkozó projekteket is támogatni fog Oroszországban. Fontos lépés lenne a mérőállomások hálózatának létrehozása.

A Bizottság a nemzeti kibocsátáscsökkentési kötelezettségvállalásokról szóló (EU) 2016/2284 irányelv 2025-ig elvégzendő felülvizsgálata keretében tovább fogja vizsgálni a koromkibocsátás csökkentésének lehetőségét.

A Kopernikusz kontrollálatlan vegetációtűzzel foglalkozó globális információs rendszere figyelemmel fogja kísérni az északi-sarkvidéki tüzek hatását és az elmúlt néhány évben drámaian növekvő kibocsátásukat²⁵.

Az EU tovább fogja erősíteni a légkörmonitoring szolgáltatás kapacitását, hogy globális előrejelzéseket nyújtson a korom aeroszoltartalmára vonatkozóan²⁶.

Az Északi-sarkvidék megújulóenergia-potenciáljának támogatása

Az Északi-sarkvidék hatalmas potenciállal rendelkezik a megújuló energiaforrások (geotermikus energia, szélenergia, zöld hidrogén és vízenergia) terén. A tisztaenergia-technológiák fejlesztése az Északi-sarkvidék és az EU érdeke, ezért az EU meg fogja erősíteni a tiszta energiával kapcsolatos együttműködést, fokozni fogja a cseréket ezen a területen, és meg fogja vizsgálni a tisztaenergia-ellátás és az energetikai átmenet lehetőségeit.

A vegyi szennyezés visszaszorítása

A környezet vegyi szennyezésének nullára csökkentésére irányuló helyi, regionális és többoldalú munka hozzá fog járulni az Északi-sarkvidék szennyezésének csökkentéséhez. Az EU az Északi-sarkkörteől északra lerakódott higany valószínűleg 6–8 %-áért felelős²⁷, és a higanyszennyezés további visszaszorítása érdekében támogatja a higanyról szóló Minamata egyezmény keretében megvalósuló határozott fellépést. A higanyról szóló rendelet²⁸ közelgő felülvizsgálata szintén hozzá fog járulni ezekhez a célkitűzésekhez.

A tengeri szállítás szénlábnyomának és környezeti lábnyomának csökkentése

Az EU felelős a tengeri szállításból származó szén-dioxid-kibocsátás 31 %-áért, illetve koromkibocsátás 16,5 %-áért az Északi-sarkvidéken²⁹. A fenntartható és intelligens mobilitási stratégia³⁰ meghatározza az európai szállítási rendszer zöld és digitális átalakuláshoz vezető

²³ Az Északi-sarkvidéki Tanács korommal és metánnal foglalkozó szakértői csoportjának jelentése, Summary of Progress and Recommendations 2021 (Az elért eredmények összefoglalása és ajánlások, 2021), Reykjavík (22. bekezdés).

²⁴ <https://eua-bca.amap.no/>

²⁵ <https://ercportal.jrc.ec.europa.eu/getdailyreport/docId/3662>

²⁶ <https://atmosphere.copernicus.eu/global-forecast-plots>

²⁷ EPRD-jelentés, 60. o.

²⁸ Az (EU) 2017/852 rendelet.

²⁹ EPRD-jelentés, 94. o.

³⁰ COM(2020) 789.

útját, összhangban az európai zöld megállapodással, és lehetővé teszi, hogy az Északi-sarkvidék ritkán lakott területei továbbra is összeköttetésben maradjanak és reziliensebbé váljanak.

Az EU – összhangban a zöld megállapodásban szereplő célkitűzéseinkkel és az „Írány az 55 %!” intézkedéscsomaggal – élen fog járni a jeges-tengeri kibocsátásmentes és szennyezőanyag-mentes szállításban³¹. Az EU elismeri, hogy a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet a közelmúltban elfogadta az északi-sarkvidéki hajózásból származó nehéz fűtőolaj betiltását, és szorgalmazni fogja annak gyors és teljes körű betartását. Az EU és tagállamai a Nemzetközi Tengerészeti Szervezetben és uniós szinten egyaránt elő fogják mozdítani a gyorsabb és ambiciózusabb kibocsátáscsökkentést az északi-sarkvidéki hajózás vonatkozásában.

A fenntartható és felelősségteljes kitermelés és feldolgozás biztosítása a klímasemlegesség érdekében

Az EU³² a világ ásványi termékeinek 20 %-át használja fel, de csak 3 %-ukat állítja elő. Számos kritikus ásvány esetében néhány vagy egyetlen forrásországtól függ, például Kína biztosítja a ritkaföldfémek 98 %-át és a magnézium 93 %-át. A nyolc északi-sarkvidéki ország a kritikus fontosságú és egyéb nyersanyagok potenciálisan jelentős beszállítója, és az Északi-sarkvidék európai részén már most is fontos ásványkitermelési tevékenység folyik: Svédország például 2035-re tervezi a vasérc karbonsemleges kinyerését. Ezek a tevékenységek fontos gazdasági hajtóerőt jelenthetnek a hozzáadott értéket képviselő helyi termékek és a mid-downstream ágazatok létrehozásában, előmozdítva ezáltal a növekedést és a munkahelyteremtést.

Az EU elő fogja mozdítani a bányászattal, a hulladékgazdálkodással és a balesetekre való reagálással kapcsolatos környezetvédelmi, gazdasági és társadalmi értékeléseket és bevált gyakorlatokat, valamint a területalapú gazdálkodás támogatását és a körforgásos gazdaságra vonatkozó kezdeményezések végrehajtását. A kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó uniós cselekvési terv³³ célja, hogy biztosítsa az uniós ipar számára a kritikus fontosságú nyersanyagok fenntartható és biztonságos ellátását a helyi és őslakos közösségek teljes körű tiszteletben tartása és bevonása mellett. A fenntartható nyersanyagokra vonatkozó uniós elvek hangsúlyozzák a hatékony környezetgazdálkodás és a biológiai sokféleség védelmének fontosságát, előmozdítják az energiahatékonyságot, támogatják az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, valamint hozzájárulnak ahhoz, hogy az őslakos népek reziliensek legyenek az éghajlatváltozás hatásaival szemben. Fokozott körforgást szorgalmaznak a bányászatból és a hulladékfeldolgozásból származó nyersanyagok és egyéb másodlagos erőforrások biztonságos felhasználása, újrafeldolgozása, ártalmatlanítása és hasznosítása révén. Emellett olyan társadalmi szempontokkal is foglalkoznak, mint az emberi jogok, a helyi kultúrák, a szokások és értékek tiszteletben tartása, valamint a helyi közösséggel folytatott konstruktív, átlátható és aktív párbeszéd.

A reziliens uniós értékláncok fenntartható nyersanyag-kitermelés és -feldolgozás révén történő kiépítése az innováció és a körforgásos jelleg, a munkahelyi egészség és biztonság biztosítása, valamint a jövőorientált tisztességes munkahelyek létrehozása révén elő fogja segíteni az Északi-sarkvidék fenntartható fejlődését. A tisztább és fenntarthatóbb kitermelés és feldolgozás megvalósítása mellett a másodnyersanyagok nagyobb, a tiszta zöld technológiák által lehetővé tett helyi és uniós felhasználására van szükség a térségben a körforgásos jelleg növeléséhez, a jelenlegi lineáris modell fokozatos kivezetéséhez, és végül a nyersanyag-kitermelő iparágak környezeti hatásainak minimalizálásához. Tekintettel az Északi-sarkvidék

³¹ COM(2021) 551; COM(2021) 559; COM(2021) 562.

³² Az EU és az Egyesült Királyság, EPRD-jelentés, 114. o.

³³ COM(2020) 474.

egyedülálló érintetlen jellegére és az éghajlatváltozásra való nagy fokú érzékenységére, az EU a globális partnereivel együtt az uniós cselekvési tervvel összhangban a kitermelési és feldolgozási folyamatok környezeti hatásának csökkentésére vonatkozó legmagasabb szintű normák meghatározása mellett fog síkra szállni. E célból a Horizont Európa keretében a nyersanyagokkal kapcsolatos kutatási és innovációs témák a biológiai sokféleség védelmével, a körforgásos jelleggel, valamint a Föld-megfigyelési technológiáknak a környezet monitoringjára való alkalmazásával összhangban ki fognak terjedni a környezetbarát, fenntartható beszerzésre.

Más globális szereplők már most gyors lépéseket tesznek az ellátás biztosítása érdekében. A megfelelő erőforrásokhoz való hozzáférés kulcsfontosságú az EU nyitott stratégiai autonómiája szempontjából. Az EU-nak a növekvő kereslet kielégítése érdekében az EU-n kívülről származó beszerzéseket is diverzifikálnia kell. Stratégiai partnerségeket dolgozunk ki erőforrásokban gazdag országokkal, például Kanadával, és a tiszta, etikus beszerzett nyersanyagokért cserébe felajánljuk értékláncaink szorosabb integrációját, a K+I együttműködést, valamint az ambiciózus környezetvédelmi, társadalmi és irányítási normákkal való harmonizációt.

Az EU az Északi-sarkvidéken kitermelt olaj és gáz importőre is³⁴. Elkötelezte magát amellett, hogy az európai zöld megállapodás végrehajtásával elérje a Párizsi Megállapodás célkitűzéseit. Az Északi-sarkvidéken³⁵ a szénhidrogének feltárására vonatkozó részleges moratóriumok alapján az EU elkötelezte magát annak biztosítása mellett, hogy az olaj, a szén és a földgáz ne kerüljön kitermelésre, többek között az Északi-sarkvidéken. E tekintetben fontos szempont, hogy ipari vagy tengeri balesetek esetén az uralkodó időjárási viszonyok miatt milyen konkrét nehézséget jelent a reagálás és a megtisztítás.

Ennek érdekében a Bizottság a partnereivel együtt olyan többoldalú jogi kötelemlre törekszik, amelynek értelmében az Északi-sarkvidéken vagy a szomszédos térségekben nem engedélyezett a szénhidrogén-tartalmak további fejlesztése, és nincs lehetőség ilyen szénhidrogének vásárlására, ha kitermelésre kerülnének.

Az Északi-sarkvidék óceánpolitikai irányításának megerősítése

Az éghajlatváltozás által okozott globális átalakulás középpontjában a Jeges-tenger és a szomszédos szubarktikus tengerek állnak³⁶. A Jeges-tengert érintő legnyilvánvalóbb változás a nyári hónapokban visszahúzódó tengeri jég, és néhány modell előrejelzése szerint egy évtizeden belül jégmentes lesz a nyár a Jeges-tengeren. A hőmérsékletváltozás befolyásolja az óceáni áramlatokat, beleértve a Golf-áramlatot. A tengervíz savasodása és a hőmérsékleti zónák gyors változása jelentős hatással lesz az Északi-sarkvidék tengeri és part menti ökoszisztémáira. Ezek a hatások katasztrofálisak lehetnek.

Az ENSZ Tengerjogi Egyezménye keretet biztosít a Jeges-tengerrel kapcsolatos kérdések kezeléséhez, beleértve a viták békés rendezését. Az EU hozzá fog járulni a nemzetközi óceánpolitikai irányítás megerősítéséhez, és támogatni fogja a partnereit annak biztosításában, hogy az óceánok tiszták, egészségesek és fenntartható gazdálkodásúak maradjanak³⁷.

Az EU továbbra is fenntartható kapcsolatokat fog kialakítani a térségbeli partnereivel, például Izlanddal, Norvégiával, az Egyesült Királysággal, Grönlanddal és a Feröer szigetekkel, többek között halászati megállapodások révén. Svalbardot és annak vizeit szabályozó nemzetközi jogi

³⁴ Az EU az Északi-sarkvidék Oroszországhoz tartozó részén előállított cseppfolyósított földgáz 87 %-át importálja (EPRD-jelentés, 104. o.).

³⁵ Az Egyesült Államok, Kanada és Grönland egyes részein.

³⁶ <https://www.ipcc.ch/srocc/>

³⁷ JOIN(2016) 49.

rendszer teljes mértékben tiszteletben kell tartani. Az EU kizárólagos hatáskörébe tartozik a tengerek biológiai erőforrásainak védelme, és az EU 22 uniós tagállamot képvisel, amelyek részes felei a Spitzbergákról (Svalbard) szóló 1920. évi párizsi szerződésnek.

Az EU meg fogja erősíteni a tengermegfigyelési szolgáltatás kapacitását a Jeges-tenger sajátos igényeinek figyelembevétele érdekében.

Az EU:

- elő fogja mozdítani a fenntartható és felelősségteljes megoldásokat az Északi-sarkvidék európai részén a zöld átálláshoz szükséges kritikus fontosságú nyersanyagok kitermelése vonatkozásában, és stratégiai partnerségekre fog törekedni az erőforrásokban gazdag harmadik országokkal,
- a globális partnerekkel együtt elő fogja mozdítani a kitermelési és feldolgozási folyamatok környezeti hatásának csökkentésére vonatkozó legszigorúbb normák kidolgozását,
- szorgalmazni fogja, hogy az olaj, a szén és a földgáz a földben maradjon – többek között az Északi-sarkvidéken – az Északi-sarkvidéken a szénhidrogének feltárására vonatkozó részleges moratóriumok alapján,
- támogatni fogja az Északi-sarkvidéki Tanács indikatív célkitűzését, hogy 2025-ig a 2013. évi szinthez képest 33 %-kal csökkenjen az Északi-sarkvidéket elérő koromkibocsátás, és hozzá fog járulni ehhez a célkitűzéshez,
- tárgyalásokat fog folytatni a nemzeti joghatóságon kívül eső területek tengeri biológiai sokféleségéről szóló határozott megállapodás érdekében, és hozzá fog járulni a Jeges-tenger középső térségének nyílt tengeri részén történő szabályozatlan halászat megelőzéséről szóló megállapodás végrehajtásához,
- támogatni fogja a Jeges-tenger védett tengeri területeinek kijelölését,
- fokozni fogja a Föld és az óceánok megfigyelését, az előrejelzést és az éghajlat előrejelzését a Kopernikusz és az EMODNET kapacitásának bővítésével a globális felmelegedés és a szélsőséges időjárási események hatásainak jobb előrejelzése érdekében,
- támogatni fogja egy olyan északi-sarkvidéki Kopernikusz tematikus központ létrehozásának lehetőségét, amely egyablakos ügyintézési pontként bemutatná a pólusok nyomon követésére szolgáló valamennyi releváns szolgáltatást a szárazföldön és a tengeren egyaránt,
- finanszírozni fogja az Atlanti-óceán északi részén a műanyag hulladék nagy távolságra történő eljutásával és a mikroműanyagok légi terjedésével kapcsolatos ismeretek bővítésére irányuló kutatást,
- élen fog járni a kibocsátásmentes és szennyezőanyag-mentes jeges-tengeri hajózásban,
- elő fogja mozdítani a gyorsabb és ambiciózusabb kibocsátáscsökkentést az északi-sarkvidéki hajózásban.

3. AZ INNOVATÍV ZÖLD, KÉK ÉS DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS ÖSZTÖNZÉSE

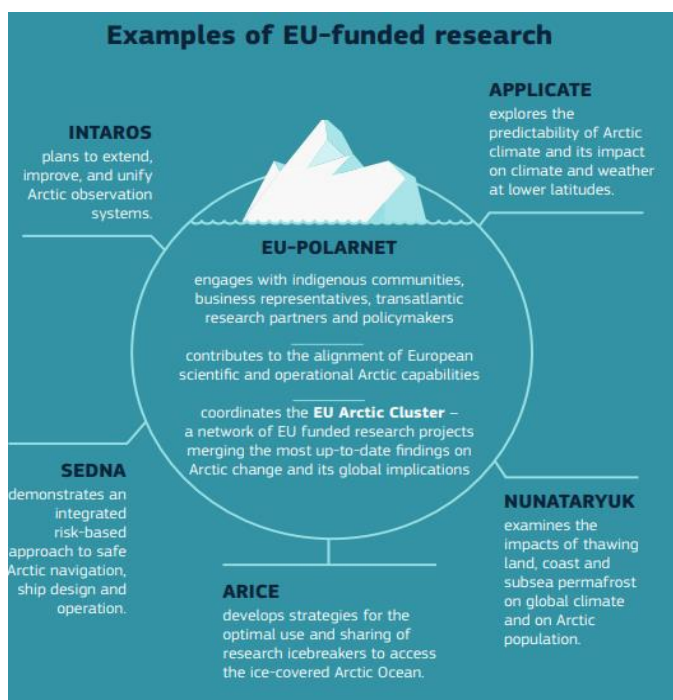
Az európai zöld megállapodás – többek között a fenntartható kék gazdaságra vonatkozó új megközelítés – végrehajtásával és a kiemelt célok elérésére irányuló nemzetközi szintű erőfeszítésekkel az EU az éghajlatváltozással kapcsolatos problémák enyhítésére, az azokhoz való alkalmazkodásra és az azokat követő helyreállításra törekszik, és európai megoldásokat kínál a stabil zöld és kék átállás biztosítására.

A tudomány, a kutatás és az innováció előmozdítása az Északi-sarkvidék javára

Az Északi-sarkvidékkel kapcsolatos uniós szakpolitikák és fellépések középpontjában a tudomány, a kutatás, az innováció és a technológia áll. Az EU tudománnyal és innovációval kapcsolatos megközelítése³⁸ jó példával jár elől, és előmozdítja a multilateralizmust, a nyitottságot és a kölcsönösséget a zöld, digitális, egészségügyi és innovációs megoldásokkal kapcsolatos együttműködés során, de a méltányos és inkluzív átmenetet is elősegíti. Az EU 2014 és 2020 között mintegy 200 millió EUR nagyságú összeget fektetett be az Északi-sarkvidékkel kapcsolatos kutatásba a Horizont 2020 keretében, és a Horizont Európa programon (2021–2027)³⁹ keresztül támogatni fogja az északi-sarkvidéki tudományt.

Az olyan innovatív technológiák, mint a műholdak, a nagy adathalmazokra épülő technológia, a mesterséges intelligencia és a fejlett modellezés valószínűleg átalakítják az Északi-sarkvidék gazdaságát. Lehetővé tehetik egyes ágazatok, például a hajózás, a halászat és az idegenforgalom számára a fenntarthatóságuk és körforgásos jellegük javítását, miközben az olyan feltörekvő ágazatok, mint a kék technológiák, a tengeri energia, a hidrogén és a tengeri védelem szintén az innovációra és a technológiára támaszkodnak.

A Horizont 2020 keretében az Európai Sarkvidéki Kutatási Térség koordinálásával és közös tervezésével foglalkozó EU-PolarNet 2 projekt (2020–2023), amely az EU-PolarNet 1 (2015–2019) utódja, meg fogja szilárdítani az európai sarkvidéki kutatói közösséget.

A Horizont 2020 keretében finanszírozott legtöbb északi-sarkvidéki projekt bevonja a helyi és őslakos népeket, akik történelmi és helyi ismeretekkel rendelkeznek az egyedülálló északi-

³⁸ COM(2021) 252.

³⁹ A Horizont Európa három új kezdeményezést foglal magában, amelyek a következő 10 évben segítenek előmozdítani a kutatás társadalmi hatását az Északi-sarkvidéken:

- az „egészséges óceán, tengerek, part menti és szárazföldi vizek” területhez tartozó küldetés;
- „az alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, beleértve a társadalmi átalakulást” területhez tartozó küldetés; valamint
- a klímasemleges, fenntartható és termelékeny kék gazdaságra irányuló, társfinanszírozott partnerség.

sarkvidéki ökoszisztémákról. Az ezzel kapcsolatos további munka az EU-PolarNet 2 (vö. a 6. kiemelt területtel) és az Atlanti-óceán egészére kiterjedő kutatási szövetség keretében külön munkaértekezleteken fog zajlani.

6. KIEMELT TERÜLET: EU-PolarNet

Az EU-PolarNet koordinálja az uniós sarkvidéki klasztert, amely az Európai Sarkvidék-testületből, a Svalbard integrált északi-sarkvidéki Föld-megfigyelési rendszerből és 21, uniós finanszírozású Polar projektből áll. A projektek a következőket vizsgálják: az Északi-sarkvidék biológiai sokféleségének mozgatórugói és változásai; átmenetek az Északi-sarkvidék part menti rendszereiben; a jégtakaróra és a tengerszint emelkedésére vonatkozó előrejelzések; alkalmazkodás és fenntartható fejlődés az Északi-sarkvidéken; kapacitásépítés az északi-sarkvidéki szabványosítás terén.

A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések támogatást nyújtanak a pályakezdő kutatók képzéséhez és a kutatók mobilitásához, többek között az Északi-sarkvidéken, a kutatók pályafutásának valamennyi szakaszában. Több, a Horizont 2020 keretében finanszírozott, folyamatban lévő projekt képzési programokat is biztosított fiatal tudósok számára, szoros együttműködésben az Északi-Sarkvidéki Pályakezdő Tudósok Szövetségével.

Az Északi-sarkvidéken élők előtérbe helyezése

Az egyre erősödő éghajlati és társadalmi-gazdasági nyomás következtében az Északi-sarkvidéket várhatóan egyre nagyobb mértékben érintik majd mind a demográfiai, mind a migrációs folyamatok. Az előrejelzések szerint az Északi-sarkvidék teljes népessége a jövőben viszonylag állandó marad, mégis jelentős különbségek várhatók az Északi-sarkvidék különböző területein megfigyelhető növekedési ütem és migrációs folyamatok tekintetében. Az EU be fog ruházni az Északi-sarkvidéken élők jövőjébe, ösztönözve a jobb oktatást, a fenntartható növekedést és a munkahelyteremtést, többek között a fiatalok, a nők és az őslakos népek nagyobb mértékű bevonásával az Északi-sarkvidékekkel kapcsolatos döntéshozatalba olyan kérdésekben, mint az innováció és a kutatás, a munkahelyteremtés, a digitális készségek és az oktatás.

Az emberek jelentik a fenntartható fejlődés és a reziliens társadalmak kulcsát. Az Északi-sarkvidék az etnikumok, a kormányzás, a gazdaságok, a demográfia, a migrációs minták és a társadalmi valóság tekintetében nem egységes. A fenntartható előrelépéshez inkluzív párbeszédre, sokszínűségre és minden szinten a döntéshozatalban való érdemi részvételre van szükség.

Az északi-sarkvidéki érdekelt felek fóruma és az őslakos népek párbeszéde már az EU északi-sarkvidéki szakpolitikájának szerves részét képezi. Az EU rendszeres megbeszéléseket folytat üzleti csoportokkal – például az Északi-sarkvidéki Gazdasági Tanáccsal –, az önkormányzatokat képviselő szervezetekkel – például az északi-sarkvidéki polgármesterek fórumával –, valamint az Északi-sarkvidék képviselőivel, beleértve a ritkán lakott északi területek hálózatát. Az EU emellett rendszeres kapcsolatot tart fenn a Számi Tanáccsal.

A Covid19-világjárvány rávilágított arra, hogy jobban meg kell érteni az éghajlatváltozás által az Északi-sarkvidékre gyakorolt hatásból eredő egészségügyi veszélyeket (vö. a 7. kiemelt területtel).

7. KIEMELT TERÜLET: Egészség és reziliencia

Az EU konkrét projekteket kíván indítani az Egészségügyi Világszervezettel és az Északi-sarkvidék leginkább érintett területeinek hatóságaival annak érdekében, hogy megerősítse és megossza a járványokkal, a természeti katasztrófákkal, valamint a vadon élő állatokat, növényeket és embereket az éghajlatváltozással és a környezetkárosodással összefüggésben fenyegető egyéb veszélyekkel kapcsolatos ismereteket és bevált gyakorlatokat. Támogatni fogja az Északi-sarkvidéki Tanács fenntartható fejlődéssel foglalkozó munkacsoportja által irányított „Egy Északi-sarkvidék, egy az egészség” projekt munkáját, és az Északi-sarkvidéki Tanács különös

figyelmet fordít az őslakos népek helyzetére.

Az uniós kohéziós politikai programok – különösen az Interreg Északi periféria és Északi-sarkvidék program – támogatják a számi és inuit kultúrát, megélhetést és vállalkozói készséget. Az Interreg keretet biztosít az emberek közötti, határokon átnyúló kapcsolatokhoz, az Északi-sarkvidék sajátosságaihoz igazítva, beleértve a partnerekkel való együttműködést. A Covid19-reagálási projekt (CORE), amelyben Oroszország is részt vesz, az Északi periféria és Északi-sarkvidék program régi e-egészségügyi hagyományán alapul.

Az őslakos népek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozat az EU emberi jogi szakpolitikájának szerves részét képezi. Az EU a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 169. sz. egyezményével összhangban elő fogja mozdítani az őslakos népek jogait és szabadságait, és szorgalmazni fogja az őslakos népekkel folytatott teljes körű konzultációt és együttműködést, szem előtt tartva a szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezés elvét, mielőtt olyan intézkedéseket fogadna el és hajtana végre, amelyek közvetlenül érinthetik őket.

Az EU fenn fogja tartani a fiatalokkal az Északi-sarkvidékre vonatkozó szakpolitikájáról folytatott nyilvános konzultáció során határokon átnyúlóan kialakított szoros kapcsolatokat, és rendszeres konzultációkat fog tartani az Északi-sarkvidék ifjúsági képviselőivel. Az északi-sarkvidéki ifjúsági szervezetek már részt vesznek az Erasmus+ program keretében finanszírozott tevékenységekben, amelyek célja, hogy projekteket dolgozzanak ki, és tájékoztatást nyújtsanak a munkavállalási és képzési lehetőségekről, a tanulási célú mobilitásról vagy az aktív polgárrá válás egyéb lehetőségeiről. Izland és Norvégia teljes mértékben részt vesz a programban.

A valódi fenntartható fejlődés nem lehetséges a nemek közötti egyenlőség nélkül. Az EU északi-sarkvidéki tudomány iránti elkötelezettsége elősegítheti az éghajlatváltozással, a környezeti változásokkal, a migrációs mintákkal és az ipari fejlődéssel összefüggő nemi és emberi bizonytalanságok jobb megértését. Az EU üdvözli azt a tényt, hogy a Számi Tanács vezetőségének jelentős részét nők teszik ki, és az Északi-sarkvidéki Tanács munkája, valamint az EU alapelvei alapján biztosítani fogja, hogy az Északi-sarkvidékre vonatkozó szakpolitikák kidolgozása során a nők hallathassák hangjukat. A Szomszédos, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz keretében az EU finanszírozni fog az Északi-sarkvidéken élő fiatalokra és nőkre irányuló programokat, és hozzá fog járulni a városok közötti együttműködéshez.

A fenntartható regionális fejlődés előmozdítása

Az EU Északi-sarkvidékre vonatkozó szakpolitikájának célja az innovatív zöld átállás ösztönzése, amelynek keretében az Északi-sarkvidék a jövő kihívásaival összeegyeztethető munkahelyeket tud felmutatni az innovatív ágazatokban, többek között az alábbi területeken: zöld energia, hidrogén, fenntartható nyersanyag-kitermelő iparágak, e-alapú tanulás, e-egészségügy, konnektivitás és infrastruktúra, fenntartható turizmus, zöld technológiák, halászat és mezőgazdaság (vö. a 8. kiemelt területtel).

Az északi-sarkvidéki uniós finanszírozás folyósítására Észak-Svédország és Északkelet-Finnország esetében a kohéziós és vidékfejlesztési programok keretében kerül sor, az Interreg programok pedig kiterjesztik az uniós fellépések hatókörét a Feröer szigetekre, Izlandra, Grönlandra, Norvégiára és Oroszországra. Ezek a programok kulcsfontosságú eszközök az EU számára ahhoz, hogy irányítsa az Északi-sarkvidéken zajló fejleményeket. A vidéki területek hosszú távú jövőképre vonatkozó kezdeményezés közös európai jövőképet dolgoz ki az erősebb, összekapcsolt, prosperáló és reziliens vidéki területek, köztük az Északi-sarkvidék

vonatkozásában⁴⁰.

2021 és 2027 között az EU kohéziós programjai a zöld és digitális átállásra fognak összpontosítani, és a folyamatos intelligens szakosodási stratégiák, a vállalkozásfinanszírozás és az északi-sarkvidéki fiataloknak szóló kezdeményezések révén támogatják az intelligens gazdasági átalakulást. Az észak-finnországi és észak-svédországi térségek jogosultak a klímasemleges gazdaságra való átállásból eredő társadalmi és gazdasági költségek enyhítésére irányuló új Igazságos Átmenet Alapból nyújtott támogatásra.

8. KIEMELT TERÜLET: InvestEU az Északi-sarkvidékért

Az InvestEU program az Alapból, a tanácsadó központból és az internetes portálból áll, és az Északi-sarkvidékre is kiterjed. Az EBB csoport⁴¹ más végrehajtó partnerekkel – többek között a nemzeti fejlesztési bankokkal vagy a nemzetközi pénzügyi szervezetekkel, például az Északi Befektetési Bankkal – együtt kulcsszerepet fog játszani az InvestEU végrehajtásában. Az InvestEU-hoz való hozzájárulással bármely nem uniós ország társulhat.

Az InvestEU Alap révén nyújtott uniós költségvetési biztosíték várhatóan 370 milliárd EUR nagyságú összeget tud mozgósítani köz- és magánberuházások formájában olyan kulcsfontosságú szakpolitikai területeken megvalósuló projektek finanszírozására, mint a zöld és digitális átállás, a kutatás és innováció, az európai egészségügyi ágazat új cselekvési területei és a stratégiai technológiák.

Az Északi-sarkvidék európai részének fenntartható fejlődését potenciálisan támogató meglévő és új uniós programok (például az Interreg Aurora, az Északi periféria és Északi-sarkvidék program, a Karelia és a Kolarctic) és szervezetek (az Európai Beruházási Bank Csoport) láthatóbbá fognak válni a kedvezményezettek számára egy erre a célra létrehozott online beruházási és információs portálon: <https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/100774/arctic-funding-en>

Az intelligens szakosodás támogathatja a zöld átállást szolgáló innovatív technológiák és megoldások kifejlesztését, hozzájárulva ahhoz, hogy az Északi-sarkvidék európai része részesüljön az energiahatékonyságra, a fenntartható energiára és az ipari átállásra összpontosító uniós helyreállítási tervhez kapcsolódó beruházások előnyeiből. Emellett az EU éghajlatpolitikai innovációs alapja támogatja a tengeri környezetben alkalmazott, alacsony széndioxid-kibocsátású technológiák demonstrációs projektjeit.

Az EBB támogatni fogja a zöld energiát az Északi-sarkvidéken. Finanszírozás és beruházás áll rendelkezésre olyan projektek számára, amelyek az erőforrás-hatékonyság javítása és a fenntartható termelési folyamatok előmozdítása révén megvalósítják a körforgásos gazdaságot, valamint egyéb körforgásos projektek számára a termékek teljes életciklusa során.

Az Északi-sarkvidékkel való összeköttetések

Az űrinfrastruktúrák alapvető szolgáltatásokat nyújtanak egy olyan térségben működő vállalkozásoknak és közösségeknek, amely korlátozott szárazföldi összeköttetési infrastruktúrával rendelkezik.

Mivel az Északi-sarkvidéken nincs átfogó szárazföldi összeköttetés, az EU az űralapú biztonságos összeköttetésre irányuló kezdeményezése révén megbízható és működőképes eszközöket fog kínálni a következők biztosításához:

- (i) biztonságos kormányzati kommunikáció és érzékeny adatok, a kritikus infrastruktúrák védelme a zord északi-sarkvidéki környezetben, válságkezelés, távorvoslás, tengeri és légtérfelügyelet;
- (ii) kereskedelmi szempontból biztonságos kommunikáció az 5G/6G integráció érdekében,

⁴⁰ COM(2021) 345.

⁴¹ Az Európai Beruházási Bankból (EBB) és az Európai Beruházási Alapból (EBA) áll.

a dolgok internete, az e-egészségügy, a fedélzeti és tengeri összeköttetések, valamint az intelligens oktatás; valamint

- (iii) a nagy sebességű, széles sávú rendszer elérhetősége a holtsávok megszüntetésével és a kohézió biztosításával az Északi-sarkvidéken és a tagállamokban, a digitális egyenlőtlenségek felszámolásával a teljes mértékben működőképes egységes piac érdekében, még a ritkán lakott északi térségekben is.

Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz digitális komponense meg fog nyílni az Északi-sarkvidék előtt, lehetőséget nyújtva számos projekt finanszírozására, beleértve a határokon átnyúló 5G folyosókat, az 5G intelligens közösségeket, a nagy teljesítményű számítógépes központok összekötését, az Európai Felhőszövetséget és a tenger alatti kábelrendszereket.

Luleå, Kemi, Oulu, Narvik és Hammerfest kikötője TEN-T kikötő, amely fontos összeköttetést biztosít a tengeri és szárazföldi közlekedés között. A folyosó bővítésének elfogadására az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (2021–2027) keretében került sor azzal a céllal, hogy az Északi-sarkvidékről származó árut szárazföldön és potenciálisan az északi hajózási útvonalon szállítsák.

Az EU:

- *be fog ruházni az Északi-sarkvidék kutatásába a Horizont Európa keretében, beleértve az ismeretek birtokában lévő őslakosokkal való együttműködést,*
- *bővíteni fogja az északi-sarkvidéki éghajlatváltozáshoz kapcsolódó egészségügyi veszélyekkel kapcsolatos ismereteit, és támogatni fogja az „Egy Északi-sarkvidék, egy az egészség” projektet, valószínűleg az Európai Éghajlat- és Egészségvédelmi Megfigyelőközpont révén,*
- *jó példával fog elől járni a fenntartható megoldások terén az Északi-sarkvidék európai részén, és elő fogja mozdítani azok alkalmazását az Északi-sarkvidék más részein, illetve a világ más, zord éghajlati adottságokkal rendelkező területein,*
- *elő fogja mozdítani az Északi-sarkvidéken végbemenő változások társadalmi és demográfiai hatásaira vonatkozó kutatásokat,*
- *fokozottan be fogja vonni a nőket, a fiatalokat és az őslakos népeket a releváns döntéshozatali folyamatokba,*
- *bővíteni fogja az Északi-sarkvidéken a digitális összeköttetéseket az uniós űrprogramok és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz segítségével,*
- *az uniós finanszírozási programokon keresztül ösztönözni fogja az innovatív zöld átállást, amelynek keretében az Északi-sarkvidék a jövő kihívásaival összeegyeztethető munkahelyeket tud felmutatni,*
- *láthatóbbá fogja tenni az uniós finanszírozási lehetőségeket egy online „egyablakos ügyintézési pont” révén,*
- *javítani fogja a közlekedési összeköttetéseket a TEN-T folyosó bővítésével.*

KÖVETKEZTETÉS

Ez a közös közlemény arra kötelezi az EU-t, hogy az előtte álló geopolitikai, környezeti,

gazdasági, biztonsági és társadalmi kihívásokra reagálva fokozza szerepvállalását az Északi-sarkvidéken és környékén, és együttműködjön másokkal az ott nyíló új lehetőségek megragadása érdekében. Számos uniós fellépést ismertet az Északi-sarkvidékkel kapcsolatban a folyamatban lévő munka alapján, illetve új szakterületeken. A Bizottság és a főképviselő együtt fog működni az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal és más intézményekkel ezen fellépések végrehajtása érdekében, és tudomásul veszi az Északi-sarkvidékkel kapcsolatos lehetőségekről, aggályokról és biztonsági kihívásokról szóló parlamenti jelentést. Az EU ki fogja terjeszteni a valamennyi kulcsfontosságú partnerrel és érdekelt féllel folytatott együttműködését az Északi-sarkvidéken és azon túl, szem előtt tartva az egész világ érdekét szolgáló, biztonságos, fenntartható, prosperáló és békés térség megteremtéséért való közös felelősséget.